

Intervenció a la 75a Assemblea General de les Nacions Unides

Discurs del cap de Govern, M. I. Sr. Xavier Espot Zamora

Andorra la Vella, 22 de setembre del 2020

Senyor president,

Senyor secretari general,

Excel·lències,

Senyores i senyors,

Voldria iniciar aquesta intervenció felicitant Sa Excel·lència el Senyor Volkan Bozkir per la seva elecció com a president de l'Assemblea General, així com el secretari general, António Guterres, i el Secretariat de les Nacions Unides. Sens dubte, la celebració del 75è aniversari de l'ONU, d'aquesta gran assemblea de tots i per a tots els pobles del món, nascuda amb l'objectiu primordial d'erigir el multilateralisme com a aposta per un sistema de valors i un codi de conducta basat en la cooperació, serà recordada per l'any en què la pandèmia de coronavirus SARS-CoV-2 va sacsejar els pilars de les nostres societats.

La magnitud d'aquesta emergència de salut pública ha implicat una mobilització de recursos sense precedents. El Govern i les institucions, les organitzacions civils i socials, s'han bolcat a combatre la COVID-19. No obstant això, la primera resposta i l'esforç més èpic prové de tots els professionals sanitaris. Per tant, aprofito aquest debat general de les Nacions Unides per reivindicar la seva tasca. No tan sols han fet palesa la seva vàlua professional, sinó també la seva qualitat humana. Perquè dissortadament aquest virus ens ha privat sovint del contacte, de l'acompanyament de les persones properes, que són tan necessàries en moments de dificultat. I, malgrat això, els professionals sanitaris han donat un suport constant a les persones i a les famílies a les quals ha tocat viure aquesta adversitat.

Tots els països estem patint les conseqüències d'aquesta pandèmia, el virus no entén de fronteres. Vull transmetre el meu afecte i condol a totes les famílies que, malauradament, han perdut un ésser estimat.

L'any 1945, sobre les runes del conflicte bèl·lic més devastador de la història, van néixer les Nacions Unides. Una organització que s'ha posat al capdavant dels reptes universals i ha configurat un marc institucional que ha assolit avenços importants en àmbits tan transcendents com els drets humans, l'erradicació de la pobresa, la consolidació d'institucions democràtiques, la lluita contra el canvi climàtic i el desenvolupament sostenible, o la protecció de les persones més vulnerables en conflictes armats. On a vegades la diplomàcia tradicional no arriba, ho fa l'ONU gràcies al multilateralisme. Fins i tot, en moments com l'actual, en què la pandèmia ha deixat veure, sense fissures, les febleses dels estats, les Nacions Unides han seguit en el seu afany de concebre la cooperació com a antídoto contra la confrontació. Des d'aquest punt de vista, m'agradaria destacar la tasca que ha portat a terme aquest organisme, especialment de la mà del seu secretari general, en un context tan delicat com l'actual, que, dissortadament, té molts punts en comú amb els motius fundacionals de les Nacions Unides.

El 23 de març passat el secretari general feia una crida a l'alto el foc per aturar totes les hostilitats bèl·liques d'arreu del món, per unir esforços davant d'aquesta pandèmia i per assegurar la tasca dels actors humanitaris. "La fúria del virus il·lustra la bogeria de la guerra... Silencieu les armes. Inspirem-nos en les coalicions i els diàlegs entre fraccions rivals que, de mica en mica, van prenent forma en alguns llocs per poder fer aproximacions conjuntes a la COVID-19", deia el senyor António Guterres. Una crida a la sensatesa que tant de bo fos permanent i a la qual Andorra se suma plenament.

De la mateixa manera, les Nacions Unides no han cessat els esforços per planificar i oferir una resposta que albiri la recuperació d'aquells països on la pandèmia ha causat més estralls, on la destrucció massiva d'amplis sectors de l'economia serà definitiva. Una resposta que s'ha de fonamentar en un desenvolupament més sostenible i inclusiu, que no deixi ningú enrere.

Les Nacions Unides han anat estenent l'àmbit d'actuació en els darrers anys: des de la millora de les condicions de vida de les persones, fins a qüestions relacionades amb el desenvolupament que s'han convertit en l'element cabdal de l'agenda multilateral. Desenvolupament com a fórmula per erradicar la pobresa, lluitar contra la desigualtat i la injustícia, i actuar pel clima. És una evidència que la pandèmia ha empitjorat la situació, però també ha d'esdevenir el detonant per impulsar un canvi de paradigma i, des del Govern d'Andorra, estem convençuts que ara és el moment de reconstruir millor i més verd, tant en l'àmbit nacional, concebant la sostenibilitat de forma

transversal com a línia mestra de l'acció política, com a escala internacional en l'àmbit de la cooperació, perquè el món ha de ser sostenible o no serà.

Això exigeix una implicació de tothom, dels poders públics, de la societat civil i de la iniciativa privada, de la ciència i del coneixement, inspirats pels Objectius de desenvolupament sostenible i pels principis dels drets humans, que han de regir totes les nostres accions.

En concret, el món no podrà ser sostenible, ni podrà haver-hi creixement sostingut sense la participació activa de les dones en tots els àmbits. Es compleixen 25 anys de la Plataforma de Pequín, una base sobre la qual encara queden molts elements per bastir. No es pot consentir la vulnerabilitat que pateixen les dones i que s'ha exacerbat amb la pandèmia, des de les violències sofertes a les discriminacions en drets fonamentals com l'accés a la salut i a l'educació. Hem de posar els mitjans necessaris per evitar que el desordre global provocat per la COVID-19 serveixi per retrocedir en drets. Hem d'avançar en agendes que no siguin regressives per a les dones. És el moment, és l'oportunitat per donar ple sentit a la Declaració i Plataforma d'acció de Pequín, el pla més ambiciós fins ara establert per promoure els drets de les dones. I, per tant, cal que aprofitem aquest moment per reconstruir de nou, per abordar aquesta crisi des d'una perspectiva de gènere en què totes les dones i totes les nenes puguin exercir les seves llibertats, fer realitat els seus drets i participar en la presa de decisions.

D'altra banda, per reconstruir de nou després de la COVID-19, necessitem protegir la infància en totes les actuacions governamentals, i, sobretot, en l'àmbit de l'educació, i entendre-la realment com el dret fonamental, universal i indivisible que és. Certament, no hi ha millor arma a favor de la superació de les discriminacions i els prejudicis que l'extensió de l'accés a l'educació de tots els nostres infants. L'educació des d'una formació inspirada en els principis dels drets humans, en la diversitat i la integració, i el respecte i l'aproximació a la natura. I cal entendre que la funció d'educar és una responsabilitat de tota la societat, de tots els adults que convivim i interactuem amb els nostres infants i joves.

Hi ha moltes situacions que s'han de considerar i observar transversalment; la igualtat de gènere, l'atenció als infants i els joves, la participació i la protecció de les persones grans, la no-discriminació de les persones amb discapacitat. Les realitats del present, les incerteses del futur i l'experiència del passat ens mostren com n'és de necessària la formació en valors i la necessitat d'esmerçar esforços perquè les escoles puguin aplicar-se a les exigències cada vegada més grans. I

és que l'èxit de les nostres societats es basa en aquest creixement del capital humà a través de l'educació i la formació.

Una vegada més, reafirmo el compromís del meu país amb la comunitat internacional per impulsar tots plegats els avenços necessaris per fomentar l'educació de qualitat com a mecanisme que garanteixi la igualtat d'oportunitats.

Senyor president,

La lluita contra el canvi climàtic es manté com una de les prioritats del nostre país, un país amb una sensibilitat especial cap al medi natural. Aquest any havia de ser un any cabdal per a l'acció pel clima amb el plantejament d'un nou escenari d'acord amb la ratificació de nous objectius en la reducció d'emissions d'efecte d'hivernacle, en el marc de la Cimera del clima COP26, que s'havia de celebrar al Regne Unit. Andorra va aprovar sense dubtes ni dilacions l'Acord de París del 2015 i la Llei de transició energètica i lluita contra el canvi climàtic, que plasma la nostra contribució al compromís de París. De fet, vam ser un dels primers països a establir un pla de reducció de les emissions perquè tenim experiència treballant per un país sostenible, conscients que els nostres recursos i el nostre entorn natural es deuen a les generacions futures. Per aquest motiu, no pensem relegar els esforços en la lluita contra el canvi climàtic a un segon pla.

Una altra de les accions que no deixa cap mena de dubte al nostre convenciment i compromís en la lluita contra el canvi climàtic, en tots els àmbits, és l'assumpció durant dos anys de la Secretaria Pro Tempore de la Cimera iberoamericana sota el lema "Innovació per al Desenvolupament Sostenible-Objectiu 2030". La declaració conjunta que van adoptar els ministres de Medi Ambient el 16 de setembre passat a la Conferència de medi ambient és un dels punts culminants de la nostra presidència i permetrà construir una agenda mediambiental entre els 22 estats membres de la Conferència Iberoamericana.

La crisi desencadenada per la COVID-19 té un impacte profund en el dia a dia de moltes famílies, i el nostre país tampoc no s'escapa d'aquesta amarga realitat. Per responsabilitat i deure amb els nostres conciutadans conciutadanes, el Govern d'Andorra ha revisat el full de ruta previst per a aquesta legislatura i ha configurat un pla d'acció des del convenciment que les decisions que

prenem han de contribuir a incrementar el potencial del nostre país en el seu camí cap al desenvolupament i la preservació de la sostenibilitat a mitjà i llarg termini.

Un pla realista que parteix de les fortaleeses que té el nostre país, com el sistema de salut i protecció social, el model educatiu i l'alt nivell de seguretat ciutadana, la singularitat històrica, la diversitat cultural i un entorn natural privilegiat. No obstant això, també identifica, com no podia ser d'altra manera, els aspectes que cal millorar des del convenciment que la sostenibilitat, entesa de forma transversal, ha de ser la línia mestra de l'acció política. Per aquest motiu, hem elaborat un full de ruta conscients que l'empremta de les iniciatives que es prenguin en aquest moment tindran un efecte que anirà molt més enllà. Totes aquestes actuacions s'alineen amb els Objectius de desenvolupament sostenible, perquè les institucions governamentals hem de ser els principals catalitzadors del canvi que promouen les Nacions Unides.

Són iniciatives que se sostenen en tres pilars: benestar i cohesió, economia i innovació, i aliances pel canvi, i que es volen assolir amb transparència, participació, proximitat, eficiència i igualtat.

Excel·lències,

La pandèmia del SARS-CoV-2 ens ha empès a situacions inimaginables. Al cap de poques setmanes de la notificació de la primera víctima de la COVID-19, el món va frenar en sec: escoles, fàbriques, oficines, carreteres, estadis... tot va quedar en silenci per lluitar contra un enemic invisible i per convèncer-nos que el món no podrà ser mai més el mateix.

Hem vist com en qüestió de poques setmanes la digitalització avançava a passos de gegant, el teletreball s'imposava i l'educació passava a ser no presencial. Això va obligar milions de persones a una alfabetització tecnològica. I també hem vist les escletxes de tot aquest procés. Hem de reconsiderar els valors que han d'impregnar la cura de la nostra gent gran, principal víctima d'aquest virus; hem de ser conscients que el teletreball no implica més conciliació laboral i familiar quan els espais no són els apropiats; hem vist com l'educació a distància ha evidenciat les profundes desigualtats entre famílies que no poden accedir als serveis, o hem patit la sobreexposició a la informació que, al marge de frenar el contacte humà, ha creat a vegades entorns manipulables i insegurs.

Però també hi ha un espai per a l'esperança, perquè hem vist més que mai com afloraven valors com la solidaritat i l'empatia, el reconeixement sincer cap a tots els professionals sanitaris i sociosanitaris, el civisme i la responsabilitat de la població en pro de l'interès comú i la seva conscienciació ecològica.

Senyores i senyors,

Avui, l'any en què es rememora el 75è aniversari de les Nacions Unides, des d'Andorra volem aportar la nostra veu en pro d'una organització que representa el multilateralisme en la seva essència, i que al llarg dels darrers anys ha sabut conservar el seu esperit inicial i alhora evolucionar. Ara, més que mai, cal apel·lar a l'esperit i la visió dels seus fundadors i reconèixer-los, uns fundadors que van saber superar els obstacles d'una guerra horrorosa i les divergències existents per preservar la humanitat.

Lluny de ser un món ideal, hem de fer front a reptes com la persistència de conflictes que no troben la solució, d'accions cruentes, d'un món desequilibrat on la pobresa no desapareix, la fam torna a augmentar, l'accés a la salut no és universal, o en què el canvi climàtic és el signe més clar de les deficiències estructurals; en resum, un món on la Declaració universal dels drets humans té diverses lectures i aplicacions. Però hem de treballar plegats per revertir-ho, des d'una posició oberta, integradora, participativa i inclusiva com la que encarnen les organitzacions multilaterals.

Hem de fer prosperar moltes coses. Ja sabem on volem anar, però la manera com fer-ho sempre és la part més complicada. Per això, volem reconèixer la labor del secretari general en la reforma del sistema de desenvolupament, i les aportacions dels estats en resolucions i propostes de millora; però és indubtable que no ens podem entretenir gaire i hem de ser coneixedors de procediments i experts en eficàcia per respondre al nostre compromís amb la Carta i obtenir els resultats de pau i seguretat, de drets i de desenvolupament.

Andorra vol reiterar de manera ferma en aquesta Assemblea el compromís amb les Nacions Unides, amb les seves agències i amb el multilateralisme, amb la cooperació, la inclusió i les solucions que aquesta organització única ens ofereix. Els seus valors convergeixen en la solidaritat com a camí perquè puguem superar una fase de la humanitat que encara està plena d'incerteses.

El nostre país, fidel a la seva trajectòria de pau, està al costat, ara més que mai, de les Nacions Unides en la reformulació d'un ordre multilateral que vetlli per assolir els reptes pendents, els canvis possibles i per concebre aquesta emergència sanitària com una oportunitat per posar fi a un model de desenvolupament i de globalització insostenible i esgotat.

Ara és el moment de fer prevaldre la solidaritat en tots els sentits. Setanta-cinc anys després, hem de tenir més present que mai l'esperit pel qual van néixer les Nacions Unides.

Moltes gràcies.